

WAAR IK GA

Lees ook van Gayle Forman:

Als ik blijf
Wacht op mij
Haar dag
Zijn jaar
Hier was ik

Gayle Forman

Waar ik ga

Vertaald door Carla Hazewindus

moon
young adult

Oorspronkelijke titel: *I Have Lost My Way*

Oorspronkelijk uitgegeven: Viking, een imprint van Penguin Random House LLC, 2018.

© Gayle Forman, 2018

© Vertaling uit het Engels: Carla Hazewindus, 2018

© Nederlandse uitgave: Moon, Amsterdam 2018

© Omslagontwerp: Mortem Gorm en Gyldendal

© Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Ingrid Bockting

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 4477 7

ISBN 978 90 488 4478 4 (e-book)

NUR 285

www.gayleforman.com

www.uitgeverijmoon.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

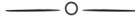
uitgevers

Moon is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfi lm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

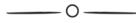

Voor Ken Wright, Anna Jarzab en Michael Bourret

Kom, kom wat je ook bent. Of je nu zoekende bent, een gelovige, een dolende, kom. Onze gebedsruimte is er niet een van wanhoop. Ook al heb je duizendmaal je eed gebroken, kom en kom weer.

– Jalaluddin Rumi

Niet iedereen die doolt is verdwaald.

– J.R.R. Tolkien

1

Ik ben de weg kwijt

Ik ben de weg kwijt.

Freya staart naar de woorden die ze net op haar telefoon heeft ingetikt.

Ik ben de weg kwijt. Waar kwam dat nou vandaan?

‘Sorry, jongedame,’ zegt de taxichauffeur nog een keer. ‘Volgens mij ben ik de weg kwijt.’ Met een schok komt Freya bij haar positieven. Ze zit achter in een taxi op weg naar haar zevende – of achtste? – doktersbezoek binnen twee weken, en de chauffeur is aan het eind van de tunnel omgedraaid.

Ze gaat naar haar agenda. ‘Park en Seventieth,’ zegt ze tegen de chauffeur. ‘Bij Third Avenue rechtsaf, en dan weer links op Seventy-First.’

Ze kijkt weer op haar scherm. *Ik ben de weg kwijt.* Vijftien letters. Maar duidelijker kan het niet. Net als een zuiver gezongen noot. De afgelopen tijd stralen maar weinig van haar posts dit soort eerlijkheid uit. Vanmorgen had iemand van Haydens kantoor een foto van haar geplaatst waarop ze met een brede glimlach een microfoon

vasthoudt. #BornToSing was het bijschrift. #ThankfulThursday. Eigenlijk zou er #TBT moeten staan, want de foto is niet alleen al weken oud, er staat ook iemand op die niet meer bestaat.

Ik ben de weg kwijt.

Wat zou er gebeuren als ze dit poste? Hoe zouden ze reageren als ze dit wisten?

Pas als de telefoon woest doet, beseft Freya dat ze het inderdaad heeft gepost. Prompt komen de reacties binnen, maar voordat ze de kans krijgt die te lezen verschijnt er een berichtje van haar moeder: een plattegrondje met Park Avenue, 720 en een rode pin. Want haar moeder houdt de feed natuurlijk net zo fanatiek in de gaten als Freya. En natuurlijk heeft haar moeder het verkeerd begrepen. Maar goed, Freya is niet de wég kwijt, maar haar stem.

Ze verwijdt de post, en hoopt dat ze snel genoeg was om te voorkomen dat iemand er een screenshot van heeft gemaakt of hem heeft gedeeld. Maar ze weet ook dat op het internet iets nooit helemaal verdwijnt. Heel anders dan in het echte leven.

Als de taxi stopt, staat haar moeder al op haar te wachten. Ze heeft de uitslag van het onderzoek dat door de vorige arts is gedaan in haar hand, want dat heeft ze net in de stad opgehaald. 'Mooi zo, je bent er,' zegt ze en de auto is nog nauwelijks tot stilstand gekomen of ze rukt het portier al open en sleurt Freya de stoep op voordat ze de kans krijgt de chauffeur de tien dollar fooi te geven die ze voor hem klaarhoudt. 'Ik heb de formulieren al ingevuld.' Zoals ze het zegt, lijkt het alsof ze dit heeft gedaan om tijd te besparen, maar de echte reden is dat ze sowieso altijd de formulieren voor Freya's doktersafspraken invult.

Ze mogen direct doorlopen naar de spreekkamer en hoeven niet eerst langs de balie. Dat is een luxe die je dus ten deel valt als je vijftienhonderd dollar betaalt voor een consult dat buiten de verzekering valt (bedankt Hayden).

'Wat is er aan de hand?' vraagt de arts terwijl hij zijn handen wast. Hij kijkt Freya niet aan. Waarschijnlijk heeft hij geen idee wie ze is.

Hij ziet er oud uit, een soort opa, maar toch staat hij erom bekend dat hij meerdere sterren met alleen een voornaam onder behandeling heeft gehad. En tot een paar weken geleden was Freya hard op weg om ook zo'n beroemdheid te worden.

Had ze maar een paar van die reacties gelezen voordat ze de tweet wiste, denkt ze. Misschien was er iemand bij die haar had kunnen zeggen wat ze moest doen. Of had iemand gezegd dat het niet uitmaakte of ze kon zingen, omdat hij of zij toch wel van haar bleef houden.

Maar ze weet dat dit onzin is. Houden van is niet onvoorwaardelijk. Niets is onvoorwaardelijk.

'Ze is haar stem even kwijt,' zegt haar moeder en ze draait weer de bekende, saaie riedel af – 'de derde week in de studio' en 'alles ging perfect' en bla bla bla bla bla – terwijl de hele tijd het zinnetje *Ik ben de weg kwijt* door Freya's hoofd gaat, als een liedje dat op *repeat* staat. Zoals Sabrina en zij ook wel een nummer steeds opnieuw afspeelden tot ze het helemaal hadden ontleed, alle geheimen hadden ontdekt en het zich eigen hadden gemaakt. Hun moeder werd er gestoord van, tot ze uiteindelijk het nut ervan begon in te zien.

De arts voelt aan haar hals, kijkt in haar keel en controleert haar holttes.

Freya vraagt zich af hoe hij zou reageren als ze een flinke rochel zou produceren. Of hij haar dan meer als mens zou zien dan als een apparaat dat een mankementje heeft. Of hij haar dan wel zou horen, zangstem of niet.

'Kun je even een hoge c zingen?' vraagt de arts.

Freya zingt een hoge c.

'Ze kan de noten heel goed raken,' licht haar moeder toe. 'En heel zuiver intoneren. Hayden zegt dat hij nooit iemand zo zuiver heeft horen intoneren.'

'Is dat zo?' zegt de arts en hij betast de klieren in haar hals. 'Laat me dan maar eens een liedje horen. Iets eenvoudigs, "Happy Birthday" bijvoorbeeld.'

‘Happy Birthday’. Wie kan er nou niet ‘Happy Birthday’ zingen? Zelfs een kleuter kan dat. Om te laten merken wat ze van deze opdracht vindt, zingt ze het liedje met een zwaar Frans accent.

‘Appie bursday to you...’ Haar moeder kijkt bedenkelijk en Freya doet er nog een schepje bovenop. ‘Appie bursday to vous...’

Maar haar stem is slimmer dan ze denkt, die laat zich niet voor de gek houden door een lolletje of een nepperig accent. En zodra het liedje een octaafsprongetje maakt van G4 naar G5 raakt ze erin verstrikt. De paniek slaat toe en haar adem wordt loodzwaar.

‘Appie bursday dear...’ En dan gebeurt het. Ze krijgt geen lucht meer. Het liedje wordt halverwege een ademhaling de nek omgedraaid. Een doodgeboren melodie.

‘Happy birthday to me,’ eindigt ze sarcastisch en vals waarbij ze voor alle duidelijkheid nog even een gebaar maakt alsof ze haar keel doorsnijdt.

‘Is het een soort verlamming? We hebben gehoord dat er iets dergelijks met,’ – haar moeder dempt haar stem – ‘Adele aan de hand was.’

Freya hoort hoe hoopvol haar moeder klinkt. Niet omdat ze wil dat het een stembandverlamming is, maar omdat ze graag Freya en Adele in één adem wil noemen. Een paar jaar geleden heeft ze *Het pad* gelezen en dit boek heeft diepe indruk op haar gemaakt. ‘Wees waar je van droomt’ is haar motto.

‘Ik ga een paar onderzoeken laten doen,’ zegt de arts, en hij schakelt over op het inmiddels bekende jargon. ‘Een CT-scan, een biopt, een microlaryngoscopie, misschien een röntgenfoto.’ Hij pakt een kaart, schuift hem over zijn bureau en kijkt Freya aan met een blik die niet zoveel met Hippocrates te maken heeft. ‘En wellicht is het een idee om met iemand te gaan praten.’

‘Dat hebben we gedaan, maar de lobotomie heeft niet geholpen.’

‘Freya!’ roept haar moeder bestraffend. En tegen de arts: ‘We zijn al onder behandeling bij een therapeut.’

Wé. Alsof ze allebei onder behandeling zijn. Alsof ze allebei de

kleine pilletjes nemen die de angst moeten dempen waardoor Freya's stem het laat afweten.

‘Het gebeurde zomaar. Echt van de ene dag op de andere. Als het,’ – haar moeder begint te fluisteren – ‘psychisch was zou dat toch niet zo snel gaan?’

De arts mompelt iets onduidelijks, en zegt dan: ‘Laten we het over twee weken nog eens bekijken.’

Twee weken is te lang. Dat heeft Hayden wel duidelijk gemaakt. Hij heeft allerlei toeren moeten uithalen om een afspraak te regelen met deze beroemde arts, die bekendstaat als geneesheer van zangwonderen met alleen een voornaam, zoals Adele, Lorde en Beyoncé. Hayden heeft vijftienhonderd dollar betaald voor het doktersbezoek omdat deze gast, zoals Hayden heeft gezworen, wonderen kan verrichten – wat min of meer inhoudt dat Freya geen peperdure medische behandeling nodig heeft, maar een echt wonder.

Voor de deur staat Haydens auto met chauffeur te wachten, ook al heeft Hayden haar niet door zijn chauffeur laten brengen. Met een lichte buiging doet de chauffeur het portier open. ‘De heer Booth heeft gevraagd of ik u naar kantoor wil brengen.’

Freya heeft de afgelopen twee jaar behoorlijk wat dagen doorgebracht in Haydens kantoor, maar toch voelt ze zich opgelaten door dit verzoek. Haar moeder, die zelfs na al die tijd nog steeds doet alsof Hayden een halve god is en zij maar een onbeduidend schepsel, gaat bijna uit haar dak. Haastig scrolt ze door haar berichtjes. ‘Hij wil denk ik weten hoe het is gegaan.’

Hayden laat niemand zonder reden op kantoor komen, en die reden zal niet zijn dat hij wil weten hoe het bezoek bij de dokter is afgelopen. Freya weet bijna zeker dat hij door de dokter is gebeld zodra ze de deur uit waren. Of wie weet heeft hij met een verborgen camera het hele onderzoek laten vastleggen.

Als een boom omvalt in een bos, en niemand hoort dat, maakt dat dan geluid? Als ze niet naar Haydens kantoor gaat, kan hij haar niet ontslaan. En als hij haar niet kan ontslaan, dan is het niet

afgelopen met haar carrière. En als het niet afgelopen is met haar carrière, dan blijven de mensen van haar houden.

Toch?

‘Ik ben bekaf,’ zegt ze tegen haar moeder, en dan met een vermoeid gebaar: ‘Ga jij maar.’

‘Hij wil vast dat we allebei komen.’ Ze kijkt de chauffeur aan. ‘Heeft hij gevraagd of we allebei kwamen?’

De chauffeur heeft geen idee. Waarom zou hij?

‘Ik ben doodmoe van al die stomme doktersbezoeken,’ zegt Freya en ze schiet in wat haar moeder de ‘divamodus’ noemt. De divamodus is verwarrend voor haar moeder, want aan de ene kant klopt die houding met ‘wees waar je van droomt’, maar aan de andere kant is het echt fucking lastig.

Als haar moeder kwaad wordt tuit ze haar lippen, en dan lijkt ze sprekend op Sabrina, of Sabrina lijkt sprekend op haar. ‘Het is net alsof de genen zich netjes in twee kampen hebben verdeeld,’ zei hun voormalige kinderoppas altijd. Ze bedoelde dat Freya op haar vader leek – dezelfde roodbruine huid, hetzelfde hoge voorhoofd en de sprekende Ethiopische ogen – terwijl Sabrina meer op haar moeder leek, krulhaar maar geen kroes, en een lichte huid waardoor ze zo voor Puerto Ricaanse zou kunnen doorgaan.

Maar dan denkt haar moeder even na en is het pruimenmondje verdwenen. ‘Weet je wat? Misschien is het wel beter als ik met hem ga praten. Hem aan het verstand breng dat je nog maar negentien bent. En al zoveel hebt bereikt. Dat we nog zoveel voor de boeg hebben. Dat de mensen alleen maar hongeriger worden als ze moeten wachten. We hebben gewoon iets meer tijd nodig.’ Ze is alweer aan de telefoon. ‘Ik bestel een Uber voor je.’

‘Mam, ik ben heus wel in staat om zelf thuis te komen.’

Haar moeder toetst nog wat dingen in op haar telefoon. Freya mag van haar niet meer in haar eentje met de metro. Haar moeder heeft een tracker op Freya’s telefoon geïnstalleerd. Ze is heel voorzichtig, hoewel dat, net als Freya’s divahouding, een beetje voorbarig is. Freya

is niet beroemd. Op de schaal van Hayden houdt ze het midden tussen een ‘buzz’ en ‘een beetje bekend’. Als ze af en toe in een club gaat dansen of een bar of koffietent bezoekt waar veel opkomende acteurs/modellen/zangers komen, wordt ze in elk geval wel herkend. Als ze een klusje heeft in een winkelcentrum (wat ze overigens niet meer doet; dat past niet bij haar ‘merk’ volgens de publiciteitsmedewerkers) verdringen de mensen zich om haar heen. Maar in de metro, tussen de gewone mensen, is ze helemaal niemand. Haar moeder vindt echter dat alles wat Freya doet, bijdraagt aan haar carrière.

‘Ik ga gewoon een stukje lopen,’ zegt Freya tegen haar moeder. ‘Even door het park, een frisse neus halen en kijken of ze bij Barneys nog koopjes hebben.’ Ze weet dat haar moeder het daarmee eens zal zijn, want shoppen bij Barneys heeft altijd een heilzame werking. Hoewel Freya zich nog steeds niet helemaal op haar gemak voelt in dergelijke winkels. Ze wordt vaak in de gaten gehouden door het personeel en dan weet ze niet of dat komt omdat ze half beroemd is of half zwart.

‘Zoek maar iets leuks uit,’ zegt haar moeder. ‘Hou je maar even met iets anders bezig.’

‘Wat staat er vandaag nog meer op het programma?’ vraagt Freya, min of meer uit gewoonte. Omdat er altijd wel iets is en haar moeder alles uit haar hoofd weet. Haar moeder geeft niet meteen antwoord en dat is behoorlijk pijnlijk. Want het antwoord is: niets. Er staat niets op het programma, omdat ze nu eigenlijk in de studio hoort te zijn. Op dit moment zou ze de plaatopnames afronden. Volgende week gaat Hayden zes dagen naar een of ander privé-eiland, en daarna is hij weer in de studio met Lulia, een zangeresje met een spleetje tussen haar voortanden, een meisje dat hij heeft ontdekt tijdens een straatoptreden in de Berlijnse metro. Hayden heeft haar zo beroemd gemaakt dat haar gezicht te zien is op een billboard op Times Square.

‘Daar kun jij ook komen te hangen,’ zei Hayden een keer tegen Freya.

Maar nu niet meer.

‘Niets,’ zegt haar moeder, als reactie op Freya’s vraag.

‘Dan zie ik je straks thuis wel.’

‘Nou, het is donderdag.’

Op donderdagavond is het vaste prik dat Sabrina en haar moeder samen gaan eten. Dat is zo gegroeid. Freya wordt nooit uitgenodigd. Natuurlijk.

‘Als je me nodig hebt, kan ik het wel afzeggen,’ zegt haar moeder.

Het geeft Freya een rotgevoel. Ze krijgt een bittere smaak in haar mond en ze vraagt zich af of het glazuur van haar (pas gebleekte) tanden erdoor zal worden aangetast.

Het is ook gênant. Waarom zou ze zich verbitterd voelen ten opzichte van haar zus? Sabrina die volgens haar moeder juist ‘zoveel heeft opgeofferd’. Dat laatste fluistert haar moeder altijd, net zoals ze het woord ‘adempauze’ fluistert wanneer ze het heeft over wat Freya mankeert. ‘Je neemt gewoon een adempauze.’

(Adempauze is het codewoord voor zelfopoffering.)

‘Ga nou maar,’ zegt Freya tegen haar moeder voordat de bitterheid zich door haar ingewanden vreet en er van haar alleen een leeg omhulsel achterblijft. ‘Hayden zit te wachten.’

Haar moeder werpt een blik op de SUV en de chauffeur. ‘Ik bel je zodra ik nieuws heb.’ Ze stapt in de auto. ‘Maak je hoofd even leeg. Neem een dagje vrij. Nergens meer aan denken. Je weet het maar nooit, misschien is het wel precies wat de dokter in gedachten had. Ik denk dat je je een stuk beter zult voelen als je de rest van de dag nergens meer druk om maakt. Ga shoppen. Of ga naar huis en lekker op de bank *Scandal* kijken.’

Ja, daar staat Freya echt om te springen. En misschien een glas warme melk erbij. En nog een lobotomie.

Ze wacht tot haar moeder is weggereden en dan gaat ze op weg, niet naar Barneys, maar naar het park. Ze pakt haar telefoon en kijkt naar haar feed op Instagram. Er staat nog een foto van haar, genomen voor de studio op Second Avenue, onder een kersenboom die

net in bloei staat. Het bijschrift luidt: *#Muziek #Bloemen #Mooie-Dingen* en de reacties zijn ook allemaal even lief, wat haar toch een goed gevoel zou moeten geven. *Jij bent de mooiste!* En *WIL NU NIEUWE CLIP!* En *Followbackplse!!!*

Een auto toetert, en iemand trekt haar aan haar arm terug op de stoep. ‘Beetje opletten!’

Zonder haar redder te bedanken loopt ze door naar het park, waar geen verkeer is en ze in alle rust de reacties kan lezen.

Ze gaat naar YouTube. Omdat het niet mocht van Hayden heeft ze al maanden niets meer gepost. Hij wilde dat haar fans ‘hongerig’ zouden zijn naar nieuw materiaal, zodat de nieuwe video’s werden verslonden als het nieuwe album uitkwam. Freya was bang dat ze haar in de tussentijd zouden vergeten, maar Hayden zei dat er nog andere manieren waren om in de publiciteit te blijven en nam een journalist aan, die tot taak had een serie anonieme scoops over haar te plaatsen.

Freya loopt een heuveltje op naar een bruggetje. Er suizen een paar fietsers langs haar, ze fluiten naar haar en doen net alsof het park van hen is. Ze gaat naar Facebook en tikt *Sabrina Kebede* in. Hoewel ze zichzelf dit pleziertje maar één keer per maand gunt, weet ze dat er niets op zal staan. Op de Facebookpagina van haar zus is de afgelopen twee jaar helemaal niets gebeurd. Misschien een stuk of drie posts, bijna altijd tags.

Maar nu staat er een nieuwe post, van een paar weken geleden. Een foto van een man, geplaatst door iemand die Alex Takashida heet. Waarschijnlijk is de man op de foto Alex Takashida zelf, en hij houdt een slanke hand omhoog. Aan een van de vingers prijkt een ringetje met een saffier. De tekst eronder luidt: *Ze heeft ja gezegd!*

Ook zonder een gezicht erbij weet Freya van wie die hand is.

Ze heeft ja gezegd! Het duurt heel even voordat Freya beseft wat dit betekent. Haar zus is verloofd. Met Alex Takashida. Iemand van wie Freya nog nooit gehoord heeft, laat staan dat ze hem ooit heeft ontmoet.

Freya klikt op de tijdlijn van Alex en ziet dat zijn posts voor iedereen te zien zijn, en Sabrina, die weliswaar niet getagd is, staat overall op: Sabrina die met Alex proost in een restaurant. Sabrina en Alex op het strand. Een foto van een stralende Sabrina tussen Alex en hun moeder in. Sabrina die er helemaal niet uitziet als iemand die 'zoveel heeft opgeofferd', maar meer als iemand die heel gelukkig is.

Freya wordt er kotsmisselijk van. Om zichzelf te troosten opent ze de app die bijhoudt wat haar moeder inmiddels haar 'volgelingen' noemt. Ook zonder de reacties te bekijken, voelt ze zich al beter. Ze hoeft alleen maar te weten dat ze er zijn. Dat het aantal likes en volgers steeds groter wordt. De stijgende aantallen zijn bemoedigend. En als er af en toe iemand afhaakt lijkt het alsof haar maag zich omdraait.

Vandaag gaan de aantallen omhoog. De foto's van haar in de studio doen het altijd goed. Mensen zijn heel enthousiast over haar album. Freya vraagt zich af wat er zal gebeuren als er een tijdje geen album verschijnt.

Ze weet het antwoord al. Bij de eerste ontmoeting met Hayden zei hij precies wat er zou gaan gebeuren.

Ze opent de reacties die deze ochtend zijn binnengekomen. *Prachtige bloemen. Kan niet wachten tot het album er is.* ♥♥☆🎵🎧. Ze ververst de pagina om te kijken of er nog iets anders is binnengekomen, maar dat is niet het geval en hoewel ze weet dat ze zich er niet beter op zal gaan voelen, gaat ze terug naar de foto van Sabrina's hand. Fietsers schieten voorbij, ze fluiten en schreeuwen dat ze moet uitkijken, maar Freya kan haar ogen niet van haar dolgelukkige zus afhouden. Ze kan zich niet onttrekken aan het ellendige gevoel dat ze zelf alles helemaal verkeerd heeft gedaan.

Ik ben de weg kwijt, denkt ze weer en dan dringt het tot haar door hoe waar dat is. Weer een fluitende fietser, en Freya, die nog steeds naar de ring met de saffier van haar zus kijkt, springt achteruit, struikelt en dan is ze niet alleen de weg kwijt, maar verliest ze ook nog haar evenwicht en valt ze van de brug op een of andere stakker die daaronder staat.

Ongeveer op het tijdstip dat Freya met de zoveelste arts praat die haar niet kan helpen, probeert Harun te bidden.

Terwijl de mannen de moskee binnenkomen en hun plaats innemen op de kleedjes rond Harun en zijn vader, probeert hij zijn bedoelingen aan God duidelijk te maken. Maar hoe hard hij het ook probeert, het lukt hem niet. Hij weet niet eens meer wat zijn bedoelingen zijn.

Hij zal een uitweg voor hem vinden, had zijn neef geschreven. Maar wat is Haruns uitweg?

Ik ben de weg kwijt, denkt Harun wanneer het gebed begint.

‘Allahoe akbar,’ hoort hij zijn vader naast hem reciteren.

En weer denkt hij: Ik ben de weg kwijt. Hij probeert zich te concentreren. Maar dat gaat niet want hij moet steeds aan James denken.

Vergeef me, stond in het berichtje dat hij vanochtend aan James had gestuurd.

Geen reactie.

Niets eens ‘sodemieter op uit mijn leven’, wat het laatste was dat James tegen hem had gezegd.

Er zou vast geen reactie komen. James zei nooit iets wat hij niet meende.

In tegenstelling tot Harun.

Als de dhuhr is afgelopen gaan Harun en zijn vader naar buiten om hun schoenen te pakken en een beetje te kletsen met de andere mannen. Iedereen heeft het over Hassan Bahara die afgelopen week is overleden terwijl hij benzine stond te tanken bij een pompstation.

‘Het was zijn hart,’ zegt Nasir Janjua tegen Abu.

Er wordt met tongen geklakt. Er vallen woorden als ‘te hoog cholesterolgehalte’. Er wordt geklaagd over echtgenotes die zeuren dat ze meer moeten bewegen.

‘Nee, daaraan lag het niet,’ zegt Nasir Janjua. ‘Hij had een hartaandoening waar hij nooit iets van heeft gemerkt.’

Een hartaandoening. Harun weet daar wel het een en ander van. Maar in tegenstelling tot Hassan Bahara, weet Harun al heel lang dat hij die aandoening heeft. Al jaren.

Abu slaat zijn arm om Haruns schouder. ‘Alles goed?’

Ik ben de weg kwijt. Hij stelt zich voor dat hij dit aan zijn vader zou vertellen.

Maar dat zou zijn vaders hart breken. Het was altijd een keuze wiens hart je moest breken. Wat zijn eigen hart betreft, is dat is wel duidelijk. Dat is al gebroken. Die kans loop je nu eenmaal als je hart een aandoening heeft.

‘Ja hoor, Abu, alles goed.’

‘Weet je het zeker?’ vraagt zijn vader. ‘Je gaat niet zo vaak naar de moskee.’ Het klinkt niet als een verwijt. Saif, Haruns oudste broer, ging precies op de dag van de aanslag van 11 september naar de middelbare school. Vanaf die dag noemde hij zichzelf Steve en weigerde hij ooit nog naar de moskee te gaan. Toen Harun ook niet meer ging, was de strijd al verloren. Of gewonnen. Het was maar hoe je het bekeek.

‘Ik dacht dat als ik...’ Harun aarzelt. ‘Amir gaat elke dag.’

‘Ja, je neef is heel vroom.’ Abu strijkt hem door het haar. ‘Je bent een goede jongen. Je maakt Ammi heel blij.’

‘En jou?’

‘Altijd.’

Hij doet het voor dat ‘altijd’. Om ‘altijd’ vast te houden. Om het ‘altijd’ niet kwijt te raken.

Ze komen bij de kruising van Sip Avenue en Westside. Harun gaat naar links, in tegenovergestelde richting van zijn huis en Abu’s winkel.

‘Ik dacht dat je niet naar colleges hoefde vandaag,’ zegt Abu, omdat hij denkt dat Harun daar nu naartoe gaat.

Op donderdag gaat hij nooit naar de universiteit. Donderdag is

de onzichtbare dag die verleden jaar aan het weekrooster is toegevoegd. Donderdag is de dag waarop James en hij samen in Manhattan als geesten door de straten kunnen struinen.

's Winters spreken ze af in Chelsea Market, en lopen langs de restaurants die te duur voor hen zijn terwijl James, die later kok wil worden, keurend zijn blik laat gaan over de verse pasta, de boterige croissants, de worsten die aan rekken te drogen hangen, en beschrijft welke maaltijden hij ooit voor hen samen zal koken. Bij warm weer ontmoeten ze elkaar onder een boogbruggetje in Central Park.

Ze hebben nog niet één donderdag overgeslagen. Ook niet toen vanwege een sneeuwstorm de bovengrondse treinen niet meer reden, en ook niet toen James bronchitis had en Harun hem alleen maar naar een droge, warme plek wilde brengen, hoewel hij geen idee had waar hij die moest zoeken. Ze eindigden toen in een broodjeszaak van Panera, dronken thee, keken naar video's op YouTube en deden alsof het hun appartement was.

'Ik moet nog wat dingetjes regelen,' zegt hij tegen Abu.

'Zorg dat je op tijd bent voor het eten,' zegt Abu. 'Je moeder heeft twee dagen vrij genomen van haar werk om te koken. Je broer komt ook. Met zijn vrouw.' Zijn vader doet zijn best geen zuur gezicht te trekken als hij het over Saifs vrouw heeft, maar dat lukt niet helemaal.

'Ik kom niet te laat,' zegt Harun, ook al heeft hij voordat hij van huis ging zijn paspoort gepakt en de vijfhonderd dollar voor de reis morgen in zijn zak gestopt. Hij heeft het in een opwelling gedaan, alleen maar om het gevoel te hebben dat hij morgen niet in dat vliegtuig zou kunnen stappen, dat hij weg zou kunnen lopen, niet meer terugkomen. In dat geval zou hij pas echt te laat voor het eten zijn.

Lafaard.

Ik ben de weg kwijt.

Hij omhelst zijn vader, wat hij trouwens niet vaak doet, en even is hij bang dat dit argwaan zal wekken, maar dat is niet het geval, want Abu zegt alleen: 'Wees alsjeblieft op tijd. Je weet hoe je moeder is.'

Hij stuurt een berichtje zodra Abu veilig uit de buurt is: Ik ga naar onze plek @ park. Kom daarheen.

Op Journal Square gaat hij het PATH-station in. De lucht die in de tunnels hangt – muf, schimmelig, de fijne geur van oude garages – wakkert het verlangen naar James aan.

Maar alles wakkert het verlangen naar James aan.

Hij neemt de trein naar het eindpunt op Thirty-Third Street en loopt langs de neonreclames van de winkelketens met kleding. In het begin, toen ze nog niet de geheime plekken in de stad hadden ontdekt, gingen ze soms een van deze winkels binnen en haalden truien en broeken die ze helemaal niet wilden kopen uit de rekken. Vervolgens glipten ze dan samen een kleedhokje met klapdeurtjes binnen, lieten de truien als camouflage op de grond liggen, alleen maar om elkaar even te kunnen zoenen. Toch kochten ze ook wel eens wat, zoals de sokken die Harun vandaag aanheeft. Dat beschouwden ze dan maar als ‘huur’.

De telefoon in zijn hand gaat. Harun schrikt op en de hoop slaat als een golf door hem heen, maar het is James niet.

‘Ik dacht dat het misschien wel aardig zou zijn om van die handcrème voor Khala te kopen,’ zegt Ammi, ook al is er inmiddels een koffer vol met cadeautjes voor Khala en Khalu, voor de nichtjes en neefjes en natuurlijk voor de aanstaande familie die hij zal ontmoeten. ‘Kom je nog langs Hudson?’

Hudson is een warenhuis in de buurt van hun huis. ‘Ja hoor,’ zegt hij, want wat maakt één leugentje nog uit op die hele berg van leugens?

‘En gember. Ik wil je wat thee meegeven voor in het vliegtuig.’

‘Je mag geen vloeistoffen meenemen voorbij de bagagecontrole.’

‘Nou, dan daarvoor,’ zegt Ammi. ‘Goed voor je gezondheid.’

Zijn keel knijpt dicht. Hij is een lafbek en een leugenaar en een slechte zoon. Hij verbreekt de verbinding en een minuut later trilt zijn telefoontje van een binnengekomen berichtje. Hij pakt zijn telefoon, weer vol hoop, maar het is Amir.

Ik zie je snel, insjallah.

Insjallah, schrijft hij terug.

Op de automatische piloot loopt hij het park in naar hun plekje bij de brug. Als hij iemand op de brug ziet staan, bij de kersenboom waaronder ze elkaar die laatste keer hebben gekust, krijgt hij weer hoop. Het zou James kunnen zijn, zegt hij tegen zichzelf, ook al heeft diegene een lichtere huid en een veel tenderder postuur. Bovendien is het een vrouw. Was James maar een vrouw. Ha.

Ik ben er, appt hij.

Er komt geen reactie, maar dat verhindert niet dat hij James overal ziet. Daar fietst hij in een strakke nylon broek, hoewel James ervan zou gruwen als iemand hem in een dergelijke outfit zou zien. En daar is hij aan het joggen achter een kinderwagen, hoewel James een hekel heeft aan sporten. En nu komt hij op Harun af door de tunnel onder het bruggetje.

Maar niemand van al die mensen is James, en daarom haat Harun ze. Hij haat alles en iedereen op de wereld. Als Allah de wereld heeft geschapen, waarom heeft hij Harun dan gemaakt zoals hij is, mislukt? Als Allah liefde is, waarom komt James dan niet door de tunnel aangelopen in plaats van een of andere blanke jongen? Dat gaat allemaal door zijn hoofd op het moment dat het meisje, dat niet James is, van de zijkant van de brug valt en met een harde smak op de jongen die ook niet James is, terechtkomt.

— — —

Ongeveer op het tijdstip dat Freya in gesprek is met de zoveelste dokter die haar niet kan helpen, en Harun probeert te bidden, staat Nathaniël in een drukke straat van Manhattan en hij heeft geen idee waar hij is.

‘Ik ben de weg kwijt,’ zegt hij terwijl de mensen langs hem heen lopen. Als niemand reageert, verbaast dat hem niets. Hij is al een tijdje onzichtbaar.

Hij heeft netjes de richting gevolgd die het bord op het vliegveld aangaf en na aankomst is hij de aankomsthal uit gelopen en in de bus naar Manhattan gestapt. Maar hij is blijkbaar is slaap gevallen, want hij werd wakker van het gesis van de pneumatische deur van de bus en toen was iedereen al uitgestapt.

Hij probeert zich te concentreren, maar hij is gedesoriënteerd en moe vanwege de lange nachtvlucht.

Toen het vliegtuig de afgelopen nacht over de lappendeken vloog van een land dat Nathaniël nooit heeft leren kennen, deden de passagiers om hem heen slaapmaskertjes op en kussentjes in hun nek, of namen een pil in, om zo veel mogelijk de suggestie te wekken dat ze thuis in hun eigen bed lagen. Maar hij had de afgelopen twee weken nauwelijks geslapen en er was dus weinig kans dat hij dat in het vliegtuig wel zou kunnen. Nadat het vliegtuig was opgestegen deed de passagier voor hem zijn stoel naar achteren waardoor Nathaniëls knieën zo ongeveer tegen zijn borst gedrukt werden. Hij had de halve nacht gelezen in zijn vaders exemplaar van *In de ban van de ring* en toen hij daar genoeg van had, verdiepte hij zich maar in de gids die hij uit de bibliotheek had gepikt. In het gedempte licht van de cabine las hij over bezienswaardigheden die hij niet zou gaan bekijken. Het Empire State Building. Het Metropolitan Museum of Art. Central Park. De Botanical Gardens. Hij bladerde door de inhoudsopgave en keek naar het papiertje van zijn vader dat hij had meegenomen. Daarop stond de plek waar ze elkaar zouden ontmoeten.

Maar nu in het felle daglicht staat Nathaniël met zijn ogen te knipperen en probeert hij zich te oriënteren. Alles is zo nieuw en zo anders. De gebouwen zijn hoger dan de hoogste bomen. Het licht wordt niet getemperd door wolken, de geluiden zijn zo overweldigend dat hij even zijn ogen dicht moet doen om het allemaal aan te kunnen (daar de bonkende bas van reggaemuziek, in de verte het geluid van drillboren, ruziënde stemmen, een huilende baby). Na al die stilte ondergaan zijn oren nu een soort auditieve cultuurschok, voor zover zoiets bestaat.

Hij schrikt op als iemand hem ruw opzijduwt. Blijkbaar doen ze dat zo in New York, en gek genoeg geniet hij zelfs van dit soort lichamelijk contact. Hij is immers twee weken helemaal alleen geweest. Voor zijn gevoel was het een eeuwigheid, en nu wil hij zo veel mogelijk worden aangeraakt.

Maar wanneer een volgende voorbijganger hem toesnauwt dat hij opzij moet gaan, loopt hij weg uit de drukte en gaat onder een luifel staan. Vanaf deze plek kan hij alles rustig bekijken. Wat een hoeveelheid mensen. Meer mensen dan hij ooit bij elkaar heeft gezien, en ze doen alles heel snel: van sigaretten roken tot heel druk praten tegen hun mobieltjes. Niemand kijkt naar hem.

Hier heeft hij geen rekening mee gehouden. De mensen. De stad. Een kort gevoel van spijt dat hij niet de tijd heeft om het allemaal te ervaren. Waar moest hij ook alweer naartoe? De metro, een hele brij van letters en cijfers. Die van hem was makkelijk te onthouden. De A-lijn. Volgens de plattegrond op het vliegveld had de bus moeten stoppen op de hoek van de straat waar het metrostation was. Maar hij staat niet op een hoek, maar midden in een lange straat. Hij loopt naar de dichtstbijzijnde hoek. Op het straatbordje staat: Forty-Second Street. Aan de overkant van de straat is een park, als een groene vlek tussen de wolkenkrabbers. Heel fijn en totaal onverwacht – zelfs het park lijkt een beetje verbaasd dat het daar zo ligt – maar toch helpt dit hem niet om erachter te komen waar hij is en waar hij naartoe moet.

‘Ik ben de weg kwijt,’ zegt hij tegen de stroom van voorbijgangers. ‘Kan iemand me vertellen waar de A-lijn is?’

Maar iedereen loopt door, als een organisme met miljoenen ledematen in plaats van individuen, en Nathaniël staat ertussen als iemand die daarvan is losgesneden.

In het vliegtuig had hij in de gids gelezen dat Manhattan een soort roostervorm had, met avenues die in rechte lijnen van noord naar zuid liepen en straten van oost naar west, dat de straatnamen steeds hogere getallen kregen naarmate je verder naar het noorden

ging, en dat de avenues in een oostelijk en westelijk deel werden gescheiden door Fifth Avenue, die als een ruggengraat door het midden liep. Als je verdwaalde kon je je oriënteren aan de hand van herkenningpunten zoals de Twin Towers in het zuiden en het Empire State Building in het noorden.

Hij weet dat de Twin Towers er niet meer staan. Hij vindt het best eigenaardig om zo iets in een boek te vermelden als een vast herkenningpunt, een wegwijzer, omdat het op die manier de indruk wekt dat het er eeuwig zal blijven staan.

‘We gaan een keer naar New York City,’ had zijn vader hem beloofd, en hij had het op een lijstje dat aan de binnenkant van zijn kast hing geschreven. ‘We gaan een keer naar Mount Denali,’ had zijn vader hem beloofd.

‘En de Gouw dan?’ had Nathaniël gevraagd, omdat hij nog te klein was om het verschil te kennen tussen echte en gefantaseerde plaatsen.

‘Ja hoor,’ had zijn vader gezegd. ‘Daar gaan we ook naartoe.’

Er rijden gele taxi's voorbij, net zoals in de tv-series waar zijn vader en hij af en toe tussen de documentaires door naar keken. Hij kan ook gewoon een taxi nemen naar zijn eindbestemming. Hij pakt zijn portemonnee en telt snel zijn geld (in de gids stond de waarschuwing: ‘Pas op voor zakkenrollers en oplichters.’). Nadat hij de bankrekening leeg had gehaald, en een vliegticket plus een buskaartje van en naar het vliegveld had gekocht, bleef er nog ongeveer honderdtwintig dollar over. Eigenlijk wist hij best dat je met zo'n klein buffertje nergens naartoe kon, laat staan naar New York. Maar daar ging het juist om. Geen vangnet meer. De mogelijkheid uitsluiten om weer terug te gaan.

Maar omdat hij al zo lang heel zuinig heeft geleefd en voorzichtig met geld is geweest, kan hij niet meteen overschakelen. Hij besluit geen taxi te nemen, bovendien weet hij niet eens hoeveel een ritje zal kosten. Hij ruikt naar het platteland, een boerenkinkel, en misschien zal de chauffeur hem wel oplichten. (Pas op voor zakkenrol-

lers en oplichters.) En hij weet trouwens niet eens hoe hij een taxi aan moet houden. Hij ziet wel hoe andere mensen dat doen: ze stappen de rijweg op en steken hun hand uit, maar als hij dat zou doen, zouden de taxi's hem zo voorbijrijden.

Hij pakt zijn telefoon; hij mist zijn vader zo erg dat het pijn doet. Hij toetst het nummer in. Het toestel gaat drie keer over en dan krijgt hij de voicemail. 'Vertel me iets leuks,' hoort hij zijn vader zeggen.

'Ha, pap,' zegt Nathaniël. 'Ik ben er.'

Hij verbreekt de verbinding, pakt de gids en slaat die open. Hij bladert naar de plattegrond in het midden. Hij zoekt Forty-Second Street en trekt dan met zijn vinger een rechte lijn tot hij bij een groen vierkantje terechtkomt. Hij is verbaasd, opgelucht en blij dat hij eindelijk iets heeft gevonden waaraan hij kan zien waar hij is.

Het groene vierkantje is Bryant Park. Sixth Avenue, die langs de westkant van het park loopt, eindigt bij Central Park. Central Park! Dat was een van de bezienswaardigheden in de gids. Links van het park ziet hij een grote blauwe cirkel van de A-lijn. Hij kan er zo naartoe lopen. Waarom niet?

Hij gaat op weg, met net zo'n licht gevoel als toen hij had besloten om hierheen te gaan. Hij komt langs Fiftieth Street, met borden die verwijzen naar het Rockefeller Center. Op de kruispunten steken meer mensen over dan er leerlingen waren in zijn eindexamenklas. Hij komt langs Fifty-Fourth Street en borden die de route aangeven naar het Museum of Modern Art. Ook al gaat hij daar niet naartoe, hij heeft toch het gevoel dat hij er iets van heeft gezien. ('We gaan een keer naar de Mona Lisa kijken,' had zijn vader ooit gezegd. En ook al weet Nathaniël vrij zeker dat de Mona Lisa hier niet hangt, het is net alsof zijn vader zich min of meer aan die belofte heeft gehouden.)

Hij is sneller bij Central Park dan hij had gedacht. Te snel. Hij ziet dat de westkant loopt tot de grote cirkel van de A-lijn, maar hij kijkt toch nog een keer op de plattegrond in het boek. Het park

loopt door tot 110th Street. Hij kan daarheen lopen. Of helemaal verder. Voordat hij in de bus in slaap viel, had hij een glimp opgevangen van de hoge skyline van Manhattan aan de andere kant van de rivier, net voor ze de tunnel in reden. Het leek hem onvoorstelbaar dat hij een dergelijk fort binnen zou kunnen komen, maar nu is hij er. Hij kan het rustig aan doen. Dat zal zijn vader wel snappen.

Als hij het park in loopt verbaast het hem dat het zo vertrouwd lijkt. De natuur hier is natuurlijk heel anders dan op de plek waar hij is opgegroeid, maar bomen zijn bomen en bloemen zijn bloemen, vogels zijn vogels en wind is wind.

De zon staat een beetje ten westen van het middaguur. Hij weet waar hij is. Hij weet waar het noorden is. Hij gaat van de bestrate weg af en neemt een smal paadje. Misschien zal hij een beetje verdwalen, maar hij voelt zich niet meer slaperig. Hij is klaarwakker, springlevend, zo heeft hij zich in tijden niet gevoeld. Hij weet waar hij naartoe gaat.

Het pad kronkelt onder een boogbruggetje door, dat een tunnelachtige ingang tot het park vormt. Hij kijkt naar de bakstenen. Die zijn behoorlijk oud. De hoeksteen die de twee naden verbindt is vrijwel onzichtbaar. Onder de brug is het donker en het ruikt er een beetje muf. Hij houdt zijn adem in, zoals hij ook altijd deed als hij met zijn vader door een tunnel reed en zijn vader hem geruststellend toesprak in de langere tunnels. (*Je bent er bijna, maatje.*)

Ik ben er bijna, zegt hij tegen zijn vader als hij de tunnel uit loopt. Hij voelt een windvlaag, en dat blijkt Freya te zijn die valt, maar hij krijgt niet de tijd om dat te zien, of het tot hem door te laten dringen, want ze komt boven op hem terecht en dan wordt alles zwart.